

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **JUDr. J. J.**, bývajúcej v T., proti odporcovi **JUDr. A. J.**, bývajúcemu v T., **o úpravu užívania vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov**, vedenej na Okresnom súde v Prievidzi pod sp.zn. 9 C 187/2008, o oznámení sudcov Krajského súdu v Trenčíne, takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Jozef Kutiš, JUDr. Alena Radičová, JUDr. Erika Zajacová, JUDr. Beáta Čupková, JUDr. Viera Škultétyová, JUDr. Alena Záhumenská, JUDr. Emília Zimová, JUDr. Stanislava Marková, JUDr. Gabriela Janáková, JUDr. Oľga Lichnerová, JUDr. Alica Beňová, JUDr. Iveta Martináková, JUDr. Mária Prikrylová, JUDr. Natália Čekanová, JUDr. Darina Legerská, JUDr. Rastislav Vranka, JUDr. Dušan Ecker, JUDr. Jozef Mészáros, JUDr. Stanislav Hájiček, JUDr. Elena Zaťková, JUDr. Jozef Janík, Mária Zacková, JUDr. Viera Hrnčárová, JUDr. Juraj Florovič, JUDr. Eva Vašková, Mgr. Peter Melicher a JUDr. Denis Vekóny **s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania veci až do jej právoplatného skončenia.

Vec sa prikazuje na prejednanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici.

O d ô v o d n e n i e

V rozhodovaní o vznesenej námietke odporcu zaujatosti všetkých sudcov Okresného súdu v Prievidzi konať vo veci, sudcovia Krajského súdu v Trenčíne, okrem JUDr. Aleny Radičovej, JUDr. Stanislavy Markovej, JUDr. Emílie Zimkovej, JUDr. Natálie Čekanovej a JUDr. Rastislava Vranku, oznámili, že sa cítia byť takisto zaujatí vo veci pre ich vzťah k navrhovateľke, ktorá je sudkyňou Okresného súdu Trenčín, ako i k odporcovi, ktorý je

advokátom. Vzhľadom na uvedené bola vec predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie podľa § 16 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval obsah vyjadrenia sudcov Krajského súdu v Trenčíne z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré by mohli byť vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca.

Nestrannosť sudcu sa prejavuje v dvoch aspektoch. Prvý spočíva v rýdzo osobnom presvedčení určitého sudcu v danej veci. Keďže ide o subjektívnu kategóriu vyjadrujúcu vnútorný psychický vzťah samotného sudcu k prejednávanej veci (zahrňuje vzťah sudcu k predmetu konania, jeho účastníkom a právnym zástupcom), je o nej schopný vypovedať jedine sám sudca. Takto úzko ponímaná kategória nestrannosti by však nenašla v praxi uplatnenie bez jej vyjadrenia aj v širšej, objektívnej rovine. Za objektívne nemožno považovať len to, ako sa nestrannosť sudcu javí navonok (napr. účastníkovi konania), ale najmä to, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne založiť pochybnosti o tom, či sudca disponuje určitým vzťahom k veci.

Z tohto pohľadu, dôjde k vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nielen vtedy, keď jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom je založený na zaujatosti skutočne preukázanej, ale rovnako, i keď existuje čo i len najmenšia pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach verejnosti.

Pokiaľ ide o existenciu takéhoto právne relevantného pomeru u väčšiny sudcov Krajského súdu v Trenčíne, títo zhodne uviedli, že vzhľadom na ich osobný vzťah k navrhovateľke, ktorá je sudkyňou súdu prvého stupňa, sa cítia byť vo veci zaujatí. Niektorí zo sudcov deklarovali svoj priateľský vzťah i k odporcovi, ktorý je advokátom. V takomto prípade bolo potrebné zohľadniť, že sami sudcovia tohto súdu potvrdili existenciu vzťahu

k účastníkom konania, ktorý vzťah ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p. považuje za právne relevantný. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rešpektoval vyjadrenia o ich zaujatosti a v dôsledku toho rozhodol, že uvedení sudcovia Krajského súdu v Trenčíne sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Najvyšší súd rovnako vylúčil z prejednávania veci aj sudcov JUDr. Alenu Radičovú, JUDr. Stanislavu Markovú, JUDr. Emíliu Zimovú, JUDr. Natáliu Čekanovú a JUDr. Rastislava Vranku, ktorí sa síce vyjadrili, že sa necítia byť zaujatí a účastníkov konania nepoznajú. Zhodne ale poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. septembra 2008 sp.zn. 5 Nc 28/2008 vo veci rozvodu manželstva a úpravy práv a povinností k maloletým deťom rovnakých účastníkov konania, ktorým bolo rozhodnuté o námietke zaujatosti sudcov Krajského súdu Trenčín a všetci sudcovia tohto súdu boli z konania vylúčení. Dospel totiž k záveru, že ich subjektívne stanovisko (t.j. že sa necíti byť zaujatí) je síce dôležité, avšak pre komplexné posúdenie ich vzťahu k účastníkom konania, a tým pre posúdenie ich nestrannosti v konaní, nie rozhodujúce.

V danom prípade bolo treba zohľadniť najmä hľadisko objektívne, ktoré práve odôvodňuje pochybnosti o možnej nezaujatosti týchto sudcov v konaní. Ak má (mal) totiž sudca kolegiálny vzťah k inému sudcovi (neskôr účastníkovi konania), s ktorým sa bežne, aj keď len v rámci plnenia pracovných povinností, stýka, ide o takú skutočnosť, ktorá (bez ohľadu na skutočnú povahu tohto vzťahu) je spôsobilá vyvolať opodstatnené pochybnosti o pomere sudcu k takému kolegovi vo veci, v ktorej vystupuje ako účastník konania. Daný vzťah už nemožno považovať za neutrálny, či spoločenský, keď jeho povaha sama osebe vzbudzuje pochybnosti o sudcovskej nezávislosti. Z tohto pohľadu dôjde k vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nielen vtedy, keď jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom je založený na zaujatosti skutočne preukázanej, ale rovnako, i keď existuje čo i len najmenšia pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach verejnosti [viď tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto v súlade so svojím predošlým právnym názorom, vysloveným v konaní 5 Nc 28/2008, vylúčil z konania aj hore uvedených sudcov.

So zreteľom na to, že v dôsledku vylúčenia všetkých sudcov Krajského súdu v Trenčíne nemôže tento inak príslušný súd konať, bolo potrebné vec podľa § 12 ods. 1 O.s.p. prikázať inému súdu toho istého stupňa. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto prikázal vec až do jej právoplatného skončenia Krajskému súdu v Banskej Bystrici.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. decembra 2008

JUDr. Vladimír M a g u r a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková